

A NEVES MÉRNÖK UTÓDAI BUDAPESTEN IS AUTÓÉPÍTÉSSEL ÜNNEPELTÉK A SZÁZÉVES ÉVFORDULÓT

Diákok újítják fel a T-modellt Makón

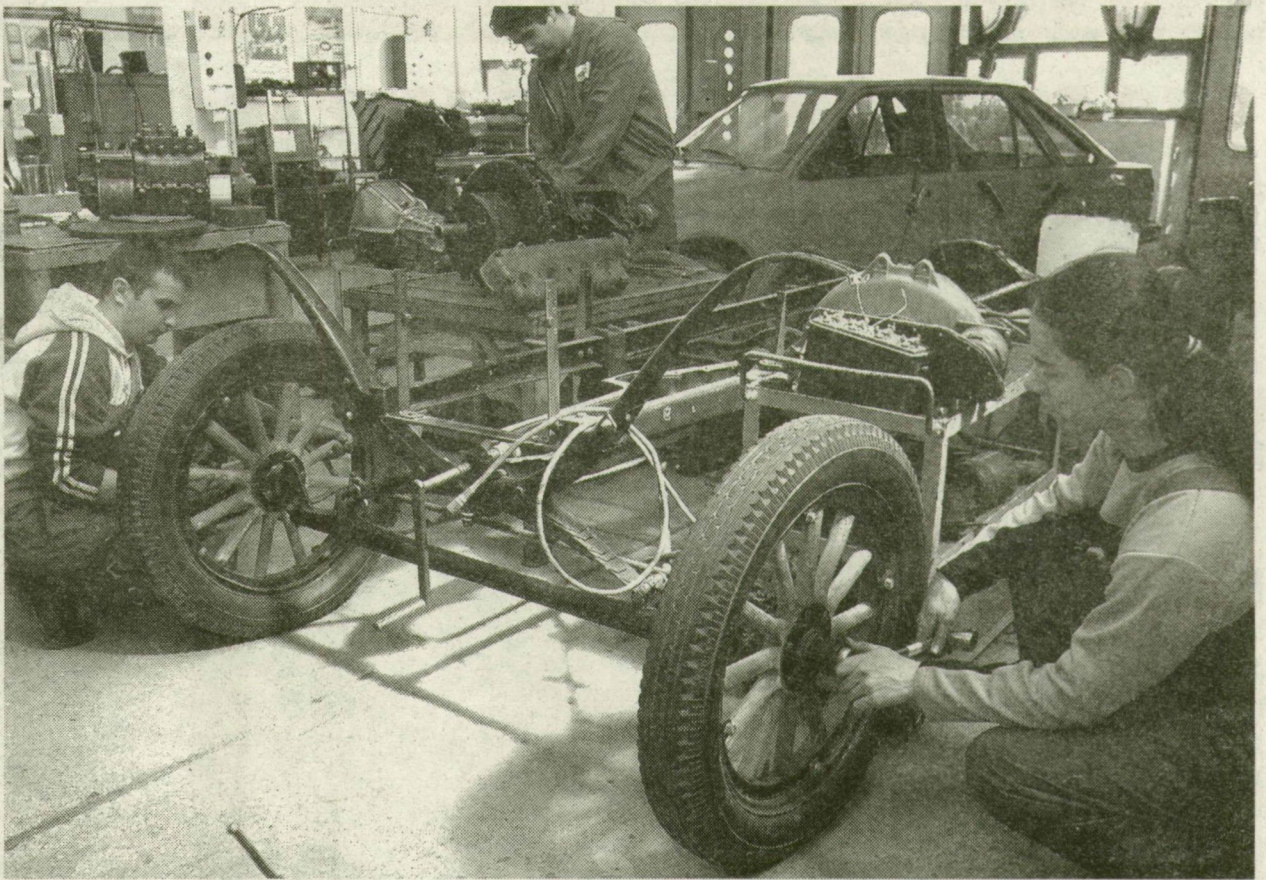
Egy Ford T-modell lesz a legnagyobb látványossága a pénteken kezdődő budapesti veteránautó-kiállításnak. A kocsit budapesti főiskolások restaurálták. Idén száz éve, hogy legördült a szalagról az első népaútó, amelynek több fő elemét a makói Galamb József tervezte. Most a róla elnevezett szakiskola tanárai, diákjai is egy működőképes példány helyreállításán dolgoznak – a diákoknak ez az egyik gyakorlati feladatuk.

ILLYÉS SZABOLCS

A budapesti Magyar Vasúttörténeti Parkban rendezik meg a hét végén az országos veteránautó-találkozót, amelynek a fő látványossága egy eredeti pompájában helyreállított Ford T-modell lesz. Restaurálásában a Bánki Donát Gépész- és Biztonságtudományi Főiskola tanulóit és tanárait

bolygóműves váltómű és a motor szétszedett elemeit Joó Sándor műszaki tanár.

– Nagyon sok műszaki megoldást jól szemléltet a T-modell, hiszen nincs túlbonyolítva a motor, rendkívül logikus, ésszerű a konstrukció, és eleve nagyszerű érzés, hogy egy ilyen igazi régiségben tanulhattunk,

■ A MAKÓI GALAMB JÓZSEF SZAKKÉPZŐ ISKOLA TANÁRAI, DIÁKJAI EGYÜTT DOLGOZNAK A RÉGI KOCSIN

Fotó: Miskolczi Róbert

→ Egy T-modell ma 7,7 millió forintért kel el

Az első T-modell 1908. október 1-jén gördült ki a gyárkapun – 1927-ig tizenöt és fél millió darabot gyártottak belőle. Rövid idő alatt az első népaútóvá vált; megbízhatóságát jelzi, hogy máig futnak működő példányai – egy 1910-ben gyártottat például tegnap 30 ezer euróért (7,7 millió forint) kínáltak a világhálón. Minden alkatrészét mindmáig gyártják, így eredeti, Ford-márkajelzéssel ellátott elemekből restaurálható lenne a makói is. 2000-ben az évszázad gépkocsija címet ítéltek a modellnek.

vettek részt. Ugyanilyen projekten dolgoznak az idén százszentendős Ford-modell főkonstruktőrének szülővárosában is – a Galamb József Szakiskola tanulóit, tanárait.

– Nagyon rossz állapotban kaptuk meg ezt a példányt, amelynek a helyreállítása aprólékos és időigényes munka, ám leginkább az anyagi hiányoznak, a teljes, hiteles restaurációhoz körülbelül kétfélmillió forintba lenne szükség. Ezzel együtt kiváló szemléltetőeszköz a tanulóink számára, akiknek ez egy gyakorlati feladat – mutatta be az alváz, a híres, Galamb József által tervezett

dolgozhatunk – mutatta be a legkülönlegesebb részleteket Kallós Zoltán végzős autószerelő-tanuló. Kiemelte: a korszerű autók spórolás és a szerkezetek súlycsökkenését célzó, szerény anyaghasználatával szemben száz éve még bőven mérték az acélt és a nemes anyagokat. A makói modell legstrapabíróbb alkatrésze az eredeti faküllő, amelynek a jármű teljes súlyát kellett hordoznia, tartania majd egy évszázadon keresztül.

A tanár úr számos ésszerű műszaki megoldásra is rámutatott: ilyen például a korát megelőző, úgynevezett kúp-

görgős csapágy, aminek az „újrafelfedezése” épp napjainkban zajlik a legnagyobb autógyártóknál. Csakúgy a már említett bolygóműrendszerű váltó, ami a legésszerűbb a valaha gyártott félautomata nyomtatékátviteli rendszerek közül.

Horváth Zoltán, az iskolacentrum igazgatója elmondta: a világhírű autómodell születésének centenáriumát a budapesti diákokkal közösen a fővárosban ünneplik majd októberben, de

lesz makói megemlékezés is. Addig is gondolkodnak rajta, milyen forrásokból lehetne restaurálni a makói mo-

dellet, felajánlásokat most is várnak. A felújított autónak egy pavilont is terveznek az iskola udvarán.

→ **MAKÓ FORDBAN AZ ELSŐ VOLT.** A makói születésű Galamb József testvérei hazánkban az elsők között létesítettek Ford-lerakatot Makón a '20-as években. Elsőként itt lehetett Fordson traktorokat venni, és a gyártó első Magyarországon bejegyzett busza is itt állt üzembe. Minden bizonnyal az elsők között itt árulták a T-modell aktuális típusvariánsait is hazánkban – tudtuk meg Halmágyi Páltól, a József Attila Múzeum igazgatójától.

■ MÚLT HÉTEN EGY 18 ÉVES KÖZÉPISKOLÁS ÁLLT A VONAT ELÉ SZEGEDEN Fotó: Segesvári Csaba

→ Öngyilkosságok száma néhány megyében (2006)

Megye	Összes	Férfi	Nő
BÁCS-KISKUN	184	138	46
CSONGRÁD	151	109	42
GYŐR-MOSON-SOPRON	86	73	13
HAJDÚ-BIHAR	198	160	38
PEST	235	179	76
VAS	43	31	12
ZALA	57	48	9

FORRÁS: KSH

DM-GRAFIKA

Magyarország hatodik helyen áll az öngyilkossági listán

Hazánk hosszú ideig vezette az öngyilkossági listát – mára a hatodik helyre „csúsztuk”. Csongrád megyében ma is jóval többen vetnek véget az életüknek, mint a Dunántúlon. Egyre többen harminc év alattiak.

KISS GÁBOR GERGŐ

– Az öngyilkosok kilencven százaléka ad közvetlen vagy indirekt jelzést a környezetének, mielőtt véget vet az életének. Például becsönget szomszédjához, elköszön a munkahelyén, felhívja a barátait. Több mint ötven százalékuk pedig elmegy orvoshoz is. Nem mondják el, mi bántja őket, csak így jelzik, hogy bajban vannak – mondta Boncz István. Az SZTE ÁOK Pszichiátriai Klinika egyetemi docensét a múlt hét közepén vonat elé sétáló és öngyilkosságot elkövető 18 éves szegedi középiskolás tragédiája kapcsán kerdeztük.

Öngyilkos hőseink

Boncz István szerint a magyarok egyébként is hajlamosak önkézzükkel véget vetni az életüknek. Vizsgálatok bizonyítják: ha a magyaroknak meg kell nevezni egy-egy történelmi példaképet, akkor sokan Zrínyi Miklóst, Széchenyi Istvánt vagy Teleki Pált mondják. Ők mind öngyilkosok lettek. – Ez genetikailag is bennünk van – magyarázta a pszichiáter. Sajnos a fiatalok közül is egyre többen dobják el az életüket (táblázatunkból kiderül, hogy megyénkben 2006-ban tizennégyen még harmincévesek sem voltak, amikor öngyilkosságot követtek el). Boncz István szerint náluk a kilátástalanság az egyik fő motívum. Az öngyilkosságot elkövetők 60-80 százaléka depressziós.

– Aki egyszer öngyilkosságot kísérelt meg, és túlélte, az nagy valószínűséggel újra megpróbál végezni magával. Harminc százalékuknak ez sike-

rül is – beszélt a lehangoló adatokról a szakember.

Öt fiatal halott

A Délmagyarország elmúlt másfél évben megjelent számaiban is több meg-rázó történetre találtunk. Például annak a 24 éves szegedi orvostanhallgatónak a tragédiájára, aki egy legénybúcsú után Újkígyóson akasztotta fel magát 2006 nyarán. – Semmi nem utalt erre – mesélte akkor lapunknak a fiú egyik ismerőse. Öngyilkosságot követett el tavaly februárban egy 25 éves diák is Szegeden: kivetette magát egy Debreceni utcai panel ötödik emeletéről. Május közepén egy szintén egyetemista, 27 éves fiú holttestét találták meg a Vértói úti vasúti átjáró közelében. Néhány nappal azelőtt összeveszett barátjával, öngyilkosságot kísérelt meg, a klinika pszichiátriájára szállították, ahonnan még aznap elengedték. Ezután tűnt el, a holttestét két nappal később találták meg.

Egy 30 éves szegedi férfi tavaly júliusban kötötte fel magát Szentmihálytelken. Holttestére a Kökőrcsin utcai játszótéren talált rá egy helybeli férfi. Legutóbb pedig múlt héten szerdán, a már említett 18 éves szegedi középiskolás dobta el magát az életet. A fiatalember a Bajai úti vasúti átjáró közelében,

→ **HALÁLÓS RÉGIÓ.** A statisztika szerint az öngyilkossági arányszám az 1960-as évektől a világon Magyarországon volt a legmagasabb. Százezer emberre 4500 öngyilkosság jutott. Jelen pillanatban ez a szám 3000-re mérséklődött, amivel Magyarország a hatodik helyre „csúszott vissza” a listán: hazánkat a balti államok és a szovjet utódállamok közül is több megelőzi.

→ Öngyilkosok megyénkben korcsoportok szerint (2006)

10–19 év	3
20–29 év	11
30–39 év	15
40–49 év	33
50–59 év	34
60–69 év	18
70–79 év	19
80 év felett	18

FORRÁS: KSH

DM-GRAFIKA

a temető és a vasúti sínek között húzódo szervízúton sétálva várt a megfelelő pillanatra. Amikor a nagyállomásra kiinduló, Budapest felé tartó vonat a közelébe ért, arccal a mozdony felé fordulva, széttárt kezekkel állt fel a sínekre.

Nem kommunikálják

– A rendőrség különösen azokat az öngyilkosságokat nem kommunikálja, amelyeket magánlakásban követnek el. A közterületen történt eseményeket azonban időnként kénytelenek vagyunk közzétenni – magyarázta Szei Szabolcs rendőrségi szóvivő, hogy miért nem tőlük tudja meg a média a történeteket. – Az öngyilkosság a jogszabály szerint rendkívüli halálnak minősül. A nyomozó hatóság minden esetben vizsgálja, hogy történt-e idegenkezűség. Ezt követően adjuk ki a temetési engedélyt. Általában az elhunyt közeli hozzátartozóját is meghallgatjuk – beszélt a rendőrség teendőiről.

A Szegedi Rendőrkapitányság illetékeségi területén tavaly százegy öngyilkosságot vizsgáltak. Idén eddig huszonkétet dobta el maguktól az életet.